

19 ביולי 2004
עודכן 27/10/13
עודכן : 3/1/2016
עודכן 8.1.2019

**הנחייה מס' 19-
י/ת/ח**

הנחיות בטיחות לעבודות משתלה

תהליכי העבודה בהנחיה זו נקבעו "כסיכון קביל" בכפוף להוראות הבטיחות שבהנחיה זו.

הערכת סיכונים

שקלול	חומרה				סבירות			
	4	3	2	1	4	3	2	1
4	4	3	2	1	4	3	2	1

א. ניהול סיכונים באתר העבודה:

- יש לסלק מפגעים לסמן ולידע את העובדים בדבר סיכונים שאותרו באתר. (מפגע = מצב מסוכן שאינו חלק מתהליך העבודה ושניתן לסלקו / להסירו). (סיכון = מצב מסוכן שהינו חלק מתהליך העבודה ושאינו ניתן לסילוק).
- כל עובד הנתקל במפגע או בסיכון יסמן אותו וידווח מייד לסובבים ולמנהל העבודה.

ב. סיכונים ומפגעים במשתלה:

- כלי עבודה לא תקינים, כלי עבודה חדים, נתזים, עובדים לא מיומנים.
- מזיקים: זוחלים, מעופפים.
- רעש, עשן, אבק, אדים.
- משקל כבד.
- חומרי הדברה, דישון וחומצות.
- משטחים רטובים / חלקים.
- כבלים.
- חשמל.
- קורוזיה וחלודה בסככות.
- עמודים, עצמים בולטים.
- לחצי מים גבוהים.

ג. סיכונים ומפגעים בחממות, בתי רשת:

בחלק מהחממות קיים אוורור מאולץ אשר אינו טבעי, מערכות השקיה ודישון, תאורה מלאכותית, אקלים חם ולח, טמפרטורות שאינן זהות לסביבה, ערפול, חומרי חיטוי והדברה, תהליכי ריסוס ואיבוק. בתנאים אלו קיימים חומרים ותהליכים מזיקים:

- עומס חום, קרינות i.r, u.v.
- אבק, אבקות, חומרי הדברה וריסוס.
- עובש, פטריות, חיידקים, תולעים, חרקים, מים דלוחים.
- חשמל, מצע חלק.

ד. תאונות עבודה:

- יש לדווח מייד לממונה הבטיחות על כל תאונת עבודה באתר.
- יש לדווח למשרד העבודה על גבי טופס רשמי על כל תאונה באגף הנפגע מהעבודה למעלה משלושה ימים.

ה. הנחיות בטיחות כלליות:

1. לפני תחילת העבודה, יש לרענן את כללי העבודה והבטיחות ולמסור לכלל העובדים מידע בטיחותי בכתב ובעלפה בדבר הסיכונים ומפגעים באתר העבודה. בגמר ההדרכה יש לתעד ולהחתיים את כלל העובדים על טופס הדרכה.
2. יש להקפיד על השימוש בציוד מגן אישי.
3. אין להעסיק עובד שאינו מיומן, או ללא ציוד מגן אישי.
4. יש להקפיד על המצאות תיק עזרה ראשונה במשתלה, יש להקפיד על מלאי פריטים ותאריכי תוקף.
5. יש להקפיד על מלאי מי שתייה במשתלה ולוודא שתיית מים מרובה במהלך העבודה.
6. יש לאסור כניסת בני אדם שאינם עובדים לאזור העבודה.
7. אין לבצע עבודות בשטחים פתוחים בתנאי מזג אוויר קיצוניים: גשם, רוחות חזקות, סופות ברקים, שרב כבד.
8. אין לאכול בקרבת חומרי הדברה או כל חומר מסוכן אחר, לפני האוכל יש להקפיד לשטוף ידיים ופנים בסבון.

ו. ציוד מגן אישי:

1. העובדים יהיו מצוידים בציוד המגן האישי לפי הצורך ואופי העבודה: משקפי מגן, כפפות עבודה, נעלי בטיחות גבוהות, כובע רחב שוליים, אוזניות/אטמי אוזניים קרם הגנה על העור.
2. לפני תחילת העבודה יש לבדוק את תקינות הציוד.
3. כל הציוד הנ"ל יהיה ציוד בעל תו תקן.

ז. טרקטורים וכלי צמ"ה:

1. מפעילי צמ"ה, טרקטורים, כלי רכב וכו') יהיו בעלי רישיונות הפעלה כחוק. (ראה הנחיות לבדיקת כלי צמ"ה)
2. כלי צמ"ה, טרקטורים, כלי רכב וכו' העובדים במשתלה יהיו בעלי התרים, רישיונות וביטוחים כחוק.
3. אין להפעיל כלים ולהעסיק מפעילים ללא ההיתרים הנדרשים על פי החוק.
4. בעבודות עם טרקטורים יש להקפיד כי קרדן ההינע, (p.t.o) יהיה מכוסה בכיסוי תקני.
5. בעבודות טרקטור עם כף יש להקפיד כי אזור העבודה המוגדר יהיה נקי מעובדים.

ח. הרמת משאות כבדים

- יש להקפיד על הרמה נכונה של משאות כבדים. לפני ביצוע פעולת הרמה (טילטול) יש לבחון את המשתנים הבאים:
- א. משקל המשא.
 - ב. גודל המשא.
 - ג. הרמה אפשרית ממפלס הריצפה.
 - ד. תנאי הדרך.
 - ה. גיל ומין העובד.

המלצות ארגונומיות למשקל משא ביחס לגיל ומין העובד:

גיל 45-65	גיל 18-45	מין
20 – 25 ק"ג	25 – 30 ק"ג	גבר
10 – 12 ק"ג	12 – 15 ק"ג	אישה

הרמת משא מגובה הרצפה תעשה רק ע"י כיפוף הברכיים ממצב עמידה ועד לישיבה ולהניף את המשא ע"י דחיקת הרגליים. אין להרים משאות ע"י כיפוף הגב וישורו בעת ההרמה.

הרמת משא שהוא כבד מכוסר נשיאה של העובד אחד תעשה בשניים רק באמצעות שני עובדים או באמצעות מכשיר / כלי / מתקן הרמה.
בזמן הרמה יש להשתמש בחגורת גב, כפפות בעלות אחיזה טובה ונעלי בטיחות ברמה של לפחות s-1 בעלות כיפת מגן.

ט. הנחיות בטיחות לעבודה בחומרים מסוכנים, חומרי הדברה וריסוס:

1. אין להעסיק עובד (קק"ל / קבלן) בעבודות עם חומרים מסוכנים, לרבות ריסוס, הכנת תרסיס, שינוע חומר מסוכן, אחסנה, ללא מתן הנחיות בטיחות בכתב ובעל-פה.
2. אין להעסיק עובד (קק"ל / קבלן) בעבודות הנ"ל ללא ציד מגן אישי מתאים, בעל תו תקן, הכולל: כפפות עבודה מגומי, משקפי מגן סגורים מפלסטיק, חליפת גוף מלאה מחומר אטום, נעלי בטיחות וכסוי גומי, נישמית ייעודית לעבודה עם חומרי הדברה ואירוסולים.
3. אין להעסיק עובד (קק"ל / קבלן) שאינם מיומנים לעבוד עם חומרים מסוכנים / הדברה.
4. יש להחתים כל עובד בחומרים מסוכנים / הדברה, על טופס הדרכה בדבר קבלת מידע בטיחותי בכתב ובעל פה, לרבות שימוש בציד מגן אישי, סיכונים, מפגעים, אחסנה, שינוע, עבודה עם כלים ומכשירי ריסוס.
5. בשינוע חומרים מסוכנים / הדברה ברכב, יש לקיים חיץ בין החומר ובין תא הנוסעים, אין לשנע חומרים מסוכנים בתפזורת, אלה באריזות סגורות בלבד.
6. אין לאכול או לאכסן מוצרי מזון בקרבת חומרים מסוכנים/הדברה.
7. בטיפול בחומרים מסוכנים / הדברה, יש להשתמש ציוד מגן אישי מתאים בלתי חזיר לנוזלים ועמיד / חסין לחומר המטופל: משקפי בטיחות סגורות, כפפות אטומות לנוזלים, נישמיות ייעודיות, כיסוי גוף בחליפה אטומה לנוזלים. (ראה הנחיות לעבודה בנישמיות חד פעמיות)
8. יש לאחסן ציוד מגן אישי וביגוד המיועד לשימוש בחומרים מסוכנים בתא ניפרד נעול.
9. לאחר כל מגע עם חומר מסוכן / הדברה, יש להסיר את חליפת המגן הכפפות ולשטוף היטב במים וסבון את הפנים, ידיים, או כל אבר אחר שהיה חשוף, או בא במגע עם חומר מסוכן/הדברה.
10. בסיום העבודה יש לשטוף היטב במים וסבון את כל הציוד לרבות ציוד מגן אישי רב פעמי: חליפת מגן, משקפי מגן, כפפות, נעליים או מגפיים.
11. יש לוודא כי אריזת החומר המסוכן / הדברה, תהיה סגורה בכל זמן וכי תונח במקום בטוח, רחוק מהישג ידם של ילדים, בעלי חיים, או כל אדם אחר שלא הוסמך.
12. לפני תחילת תהליך / שינוע / עבודה בחומר מסוכן / הדברה, יש לקרא את הוראות היצרן, לרבות הוראות הבטיחות. (גיליון בטיחות קצר)
13. אין לקבל, להעביר, לשנע, לאכסן, להשתמש, בחומר מסוכן / הדברה ללא גיליון בטיחות בעברית, יש לצרף גיליון בטיחות לכל הליך עבודה עם חומר מסוכן / הדברה.
14. לפני תחילת התהליך / עבודה יש לוודא כי אין בסביבת העבודה בני אדם או בעלי חיים העלולים להיפגע מהתהליך / משימוש / ריסוס החומר.

15. בעבודת ריסוס יש להציב שילוט אזהרה נייד .
16. לפני תחילת השימוש במכשירי ריסוס מכאניים / ידניים / מוטוריים יש לעיין בהוראות היצרן ובהנחיות בטיחות כלליות וסקר סיכונים לעבודה עם כלים מכאניים / מוטוריים / ידניים.
17. לפני תחילת ריסוס חומר הדברה יש להתייחס לתנאי תנאי מזג אויר : רוחות, טמפרטורה ראות ולתנאי השטח : מתלולים, פני השטח, בורות, טרסות, גדרות או כל סיכון או מפגע אחר וליידע את העובדים בדבר הסיכונים והמפגעים בשטח העבודה. (ראה הנחיות לשימוש במשחות מגן)
18. אין לבצע עבודות ריסוס בתנאי מזג אויר קיצוניים : ראות מוגבלת , רוחות חזקות , תנאי חום כבד .
19. במקרה של פגיעה בעיניים / בליעה / / כוויה / צריבה / הרגשת חנק וכו, יש לפנות מיד את הנפגע לקבלת עזרה ראשונה בצרוף גיליון הבטיחות של החומר.
20. אין להשליך, לשרוף, אריזות של חומרים מסוכנים / הדברה , אלה על פי הוראות היצרן בלבד .
21. יש לאכסן פסולת חומרים מסוכנים בחביות ייעודיות ולפנותן על ידי קבלן מוסמך לפינוי פסולת רעילה / מסוכנת. (ניתן לקבל מהמשרד לאיכות הסביבה)
22. אריזות פתוחות או מלאות חלקית יש לאכסן במחסן חומרי הדברה , או בארון ברזל נעול ומשולט .
23. בגמר העבודה / התהליך יש לשטוף במים או על פי הוראות יצרן את כלי העבודה והציוד, לרבות ציד מגן אישי.

י. הנחיות בטיחות למבקרים במשתלה.

1. לפני תחילת הביקור, יש לתדרך את המבקרים ולמסור להם מידע בטיחותי והגבלות לעניין התנועה במשתלה.
2. יש לציין בפני המבקרים מפגעים וסיכונים בשטח הביקור במשתלה, לרבות אזורים רטובים וחלקים, מיתרי מתיחה של הסככות, מתקני הדברה/ריסוס.
3. אין לאכול בקרבת חומרי הדברה או כל חומר מסוכן אחר, לפני האוכל יש להקפיד לשטוף ידיים ופנים בסבון .
4. יש להקפיד על הליכה בנעליים סגורות.
6. יש לאסור כניסת בני אדם שאינם עובדים לאזור העבודה.
7. אין לבצע ביקורים במשתלה בתנאי מזג אויר קיצוניים : גשם, רוחות חזקות, סופות ברקים.

* **בכל סוגיה יש לפנות למנהל הבטיחות טל' נייד – 050-7486633**

בברכה ,

**אורי שמואלי
מנהל בטיחות ארצי**